

DE SOEVEREINE REPUBLIEK (1648-1795)

Deel 3: 1700 - 1795

Het verval en de komst van Napoleon

Klik hier voor een verklaring van de gebruikte pictogrammen.

Verklaring kolom "Regenten":

O=Overheersing door buitenlandse macht, K=Koning, LV=Landvoogd over de Zuidelijke Nederlanden, RP = Raadspensionaris van het gewest Holland, SH=Stadhouder

Jaartal	Regenten					Gebeurtenissen
	O	K	LV	RP	SH	
1700						Protestant West-Europa (behalve Engeland) begint geleidelijk over te gaan op de Gregoriaanse kalender.
						Tweede Delingsverdrag: Verdere verdeling van de Spaanse erfenis tussen de Republiek, Frankrijk en Engeland.
						Karel II (koning van Spanje) †. Wordt opgevolgd door Philips van Anjou, kleinzoon van Lodewijk XIV
						 Lodewijk eist dat Philips van Anjou erkend wordt als Philpps V, koning van Spanje. Dit is in strijd met de verdelingsverdragen.
						 Het weefgetouw wordt uitgevonden.
1701						 Door een verbond tussen Engeland en Ierland ontstaat het United Kingdom
						Maximiliaan Emanuel II kiest zijde van Frankrijk. Daardoor kan Lodewijk XIV de zuidelijke Nederlanden bezetten
						Maximiliaan Emanuel II gaat terug naar Beieren ivm met situatie aldaar. Wordt opgevolgd door markies van Bedmar
	7 sep					Haags Verbond tussen Engeland, de Republiek en de keizer van Oostenrijk De opdeling van Spaans Italië en de Spaanse Nederlanden.
1702						Oostenrijk begint oorlog in Noord-Italië
	19 mrt					Willem III †. Begin tweede stadhouderloze tijdperk.
	mei					 De Republiek en Engeland verklaren de oorlog aan Frankrijk en Spanje
	23 okt					 Nederlands-Engelse vloot verslaat de Franse en Spaanse vloot in de Vigorbaai.
1703						 Samuel Pepys † (Brits marine-officier)
						Nederlands-Engelse troepen bezetten Keulen
1704						Maximiliaan Emanuel II teruggekeerd uit Beieren en is voor 2e maal landvoogd van zuidelijke Nederlanden

					 Bouw van kerk op Kaap de Goede Hoop
					Nederlands-Engelse troepen bezetten Gibraltar
1705					 Maria Sibylla Merian produceert haar Gedaanteverandering van een vlinder
					G. E. Rumpkins publiceert zijn (haar?) d'Ambainsche Rariteitenkamer
					 Händels eerste opera Amira heeft zijn premiere in Hamburg
1706					 Slag bij Ramillies: Gebied van Maximiliaan Emanuel II wordt ingeperkt tot Namen en Luxemburg Brabant en Vlaanderen onder toezicht van Engels-Staatse regering (Raad van State).
					 Pachelbel † (Componist, 1653-1706)
1707					Oprichting Anglo-Bataafse conferentie als toezien orgaan op Raad van State
					 Het United Kingdom wordt uitgebreid met Schotland en Wales
					Johan Willem Friso stadhouder van Friesland
1708					Johan Willem Friso stadhouder van Groningen
					 Nederlands-Engelse troepen bezetten Lille (Rijssel)
1709	29 okt				De Republiek en Engeland tekenen het Barrieretraakt tegen Frankrijk
1710					 Eerste electrostatische generator door Francis Hauksbe
1711					Geboorte W. Boyce (Engels componist)
1712					Maximiliaan Emanuel II erkend als soeverein van de zuidelijke Nederlanden onder Spaans bewind (Namen en Luxemburg)
					 Slag bij Denain: Frans leger verslaat de Nederlandse troepen
					Valentijn (dominee VOC) onder dwang Jan van Riebeeck (VOC) terug naar Nederland.
					 Newcomen vindt de stoompomp uit.
					 Begin van verkenning van Missouri
1713					 Corelli † (Componist, 1653-1713)

Max. Em. II

Anthonie Heinsius

Maximiliaan Emanuel II

						Nederland en Engeland tekenen tweede verdrag tegen Frankrijk
						 Franse troepen bombarderen Willemstad op Curaçao
						Nederlandse Staten-Generaal sluit vrede met Frankrijk
1714						Jozef van Königsegg benoemd tot minister om namens Karel IV de zuidelijke Nederlanden over te nemen
	26 jun					De Republiek sluit vrede met Spanje
						Geboorte C. P. E. Bach (Duitse componist, zoon van J. S. Bach)
	7 okt					Vanwege de belasting op bier breken er in Alkmaar rellen uit.
1715						Einde van de kleine ijstijd
	29 jul					 Veel Spaanse galjoenen zinken ten gevolge van een storm voor de kust van Zuid-Amerika
	22 aug					 Watermusic van Händel beleeft zijn premiere in Londen
1716						Anglo-Bataafse conferentie wordt ontbonden.
	6 feb					Het verbond tussen Nederland en Engeland wordt vernieuwd
	25 jun					Eugenius van Savoye wordt landvoogd van zuidelijke Nederlanden (?)
	9 okt					Engeland en Frankrijk tekenen vredesverdrag
1717	4 jan					Nederland, Engeland en Frankrijk sluiten een vredesverdrag, de Triple Alliantie
	25 dec					Stormvloed teistert de kusten van Nederland. Grote overstromingen, vele doden.
1718	9 jan					 Frankrijk verklaart Spanje de oorlog
	17 dec					 Engeland verklaart Spanje de oorlog
1719	23 sep					 Liechtenstein splitst zich af van het Duitse keizerrijk
1720	12 sep					Jacob van Hoornbeek wordt raadspensionaris
1721	24 mrt					 J. S. Bach begint aan zijn Brandenburgse Concerten

Johan Willem Friso

	27 mrt				Jacob van Hoornbeek	 Frankrijk en Spanje tekenen het Verdrag van Madrid
	13 jun					 Ook Engeland tekent het Verdrag van Madrid
1722	17 mrt				Jacob van Hoornbeek	Willem K. H. Friso aangewezen als stadhouder van Drenthe
	5 apr					 Jacob Roggeveen ontdekt Paaseiland
	2 nov					Willem K. H. Friso aangewezen als stadhouder van Gelderland
1723	23 apr				Jacob van Hoornbeek	Cornelis Steenhoven wordt aardsbisschop van Utrecht
1724	7 apr					 De Johannes Passion van J. S. Bach beleeft zijn première in Leipzig
1725					Jacob van Hoornbeek	 Twee opera's van Händel beleven hun première in Londen
1726						 Valentijn publiceert zijn Oud en nieuw Oost Indiën
	9 aug				Nederland tekent het Verdrag van Hannover	
1727					Simon van Slingelandt	Simon van Slingelandt wordt raadpensionaris
	31 mei					Nederland, Engeland en Frankrijk tekenen het Verdrag van Parijs
1728					Simon van Slingelandt	 Opnieuw beleven twee opera's van Händel hun première in Londen
1729						 Elektrische geleiding ontdekt door Stephen Gray.
	15 apr				 De Mattheus Passion van J. S. Bach beleeft zijn première in Leipzig	
	25 jul				 Noord Carolina wordt een kolonie.	
	16 sep				Willem K. H. Friso geïnstalleerd als stadhouder van Groningen	
	12 okt				Willem K. H. Friso geïnstalleerd als stadhouder van Gelderland	
	21 nov					Nederland tekent het Verdrag van Sevilla. Dit was eerder op 9 november ondertekend door Spanje, Frankrijk en Engeland
1730					Simon van Slingelandt	 Bouw van het Rode Huis in Jakarta. Het bestaat nu nog.
	16 apr					Willem K. H. Friso geïnstalleerd als stadhouder van Drenthe
1731					Simon van Slingelandt	 In Duitsland wordt een etiquetteboek gepubliceerd
	2 feb					 Weer een opera van Händel die zijn première in Londen beleeft
	16 mrt					Nederland en Engeland tekenen het Verdrag van Wenen
	3 sep					Willem K. H. Friso geïnstalleerd als stadhouder van Friesland
	22 dec					Het volk komt in opstand tegen belasting op vlees
1732					Simon van Slingelandt	 Geboorte J. Haydn (Duitse componist)
	20 feb					De Staten van Holland ratificeren het Verdrag van Wenen

1733					 Veel Spaanse galjoenen zinken ten gevolge van een storm voor de kust van Zuid-Amerika
					 De schietspoel wordt uitgevonden.
					 Georgia wordt de 13e en laatste kolonie.
	22 mrt				 Joseph Priestly lost koolzuur op in water (en vindt daarmee spuitwater uit)
1734	24 mrt				Willem K. H. Friso trouwt met Anne van Hannover, dochter van George II
1735	30 nov				Staten van Holland verbieden de Vrijmetselarij
1736					Simon van Slingelandt treed af.
1737	4 apr				Anthonie van der Heim geïnstalleerd als raadspensionaris
1740	9 okt				 Gouverneur-generaal van Batavia, Adriaen Valckenier, staat toe dat er 8000 Chinezen worden vermoord
1741					 Vivaldi † (Componist, 1678-1741)
	13 apr				Oproer vanwege de slechte kwaliteit van brood
	16 sep				 Premiere van Händels Messiah in Dublin
	25 dec				 Anders Celsius vindt de schaal van Celsius uit
1742	11 jun				 Benjamin Franklin komt met de <i>Franklin stove</i> , een soort kachel
1743					 Geboorte L. Boccherini (Italiaans componist)
1744					Vijf planeten staan op een rijtje aan de hemel. Dit komt ook voor in mei 2002.
					Het Franse leger valt de Zuidelijke Nederlanden binnen
1745	8 jan				Nederland tekent met Engeland, Oostenrijk, en Saksen het Quadruple Alliance tegen Pruisen
1746					 De eerste condensator in Nederland gemaakt door Petrus van Musschenbroek
					Brussel en Antwerpen worden ingenomen door de Franse troepen
					Willem Buys wordt raadspensionaris
	23 sep				Jacob Gilles aangewezen als staatspensionaris
1747	17 apr				Franse troepen bezetten Zeeuws-Vlaanderen
	apr/mei				Willem aangewezen als stadhouder in Zeeland, Holland, Utrecht en Overijssel
	16 mei				Willem admiraal-generaal van de Nederlanden

					 Begin van de Zevenjarige Oorlog (tussen Engeland en Frankrijk, tot 1763)
1758	27 mrt				 Slag bij Emmerich: Engelse troepen verslaat het Franse leger
	25 dec				De komeet van Hally wordt voor het eerst gezien
1759					 G. F. Händel † (Componist, 1685-1759)
					 Het Naturaliënkabinet wordt opgericht in Haarlem tbv het beheer van de collectie van de Hollandse Maatschappij der Wetenschappen
	16 jan				 In Londen wordt het British Museum geopend
	24 nov				 De Vesuvius heeft een uitbarsting
1760					 Bouw van het Huis de Klerk in Jakarta. Het bestaat nu nog als Arsip Nasional (nationaal archief).
1762					 F. Geminiani † (Componist, 1680-1762)
1763					 De stoommachine wordt uitgevonden door James Watt
1764					 Locatelli † (Componist, 1695-1764)
					 Uitvinding automatisch weefgetouw, de Spinning Jenny.
1766	14 feb				 Gouverneur Falck sluit met rebellen het Verdrag van Batticaloa
1767	13 mei				 Opera van Mozart beleeft premiere in Salzburg
1768	6 dec				 In Schotland wordt de eerste Encyclopedia Britannica gepubliceerd
1770					 Geboorte van Ludwig van Beethoven (Duits componist, 1770 - 1827)
	19 apr				 Amsterdam koop 1/3 deel van Suriname op
1771	16 nov				 Amsterdam en de West-Indische Compagnie delen Suriname op
1772					Pieter van Bleiswijk wordt raadpensionaris
	11 mei				Theater in Amsterdam brandt af: 18 †
1774	4 mrt				 William Herschel ziet voor de eerste keer de Orion nevel
	19 apr				 Een opera van Glück beleeft zijn premiere in Parijs
	1 aug				 Joseph Priestley ontdekt zuurstof
1775					 Alexander Cumming (GB) vindt de zwanehals uit (stankafsluiter toilet)
	7 jun				 Ultbreken onafhankelijkheidsstrijd: United Colonies verandert naam in United States
	22 aug				 Koning George III van Engeland verklaart dat de koloniën rebelleren

Pieter Steyn

	14 nov								De Nederlandse kusten worden geteisterd door overstromingen
1776	2 aug								De V.S. tekenen de Verklaring van onafhankelijkheid
1778									Joseph Brama (GB) vindt de stortbak voor een toilet uit
	6 feb								Engeland verklaart Frankrijk de oorlog
	4 sep								Amsterdam tekent een handelsverdrag met de rebellerende staten van Amerika
1779	16 jun								Spanje verklaart de oorlog aan Engeland om de V.S. te steunen
	31 dec								Een Engelse vloot valt Nederlandse koopvaardij schepen aan
1780									Alosio Galvani maakte de de eerste generator.
	20 dec								Engeland verklaart de oorlog aan Nederland.
1781									Einde van de onafhankelijkheidsstrijd.
	3 feb								St. Eustatius bezet door de Engelsen.
	13 mrt								William Herschel ontdekt Uranus.
	5 aug								Slag bij de Doggersbank: de Nederlandse tegen de Engelse vloot
1782	19 apr							Nederland erkent de V.S.	
1783	14 jan								Vrede van Parijs: Vredesverdrag tussen Engeland en de V.S. Engeland erkent de onafhankelijkheid van de V.S.
	feb								Spanje en Zweden erkennen de V.S.
	5 jun								Joseph and Jacques Montgolfier maken de eerste ballonvlucht
	15 jul								De eerste stoomboot (Pyroscape) vaart in Frankrijk
1784									Uit de erfenis van Pieter Teyler van der Hulst wordt een museum opgericht (Het Teylersmuseum te Haarlem).
	20 mei								Nederland en Engeland sluiten vrede (Vrede van Parijs)
1785									Verbetering stoommachine
	7 jan								Eerste ballonvlucht over het Kanaal
	12 jul								Eerste bemande ballonvlucht in Nederland
	10 nov								Nederland en Frankrijk sluiten verdrag
1786	4 sep							Oranjegezinde troepen plunderen Hattem en Elburg	
1787									William Herschel ontdekt manen van Uranus en
	6 jul								Oranjegezinde troepen bezetten Wijk bij Duurstede
	13 sep								Het Pruisische leger trekt Nederland binnen. Patriotten in Utrecht vluchten naar Amsterdam
	17 sep								Het Pruisische leger bezet Gorinchem

Pieter van Bleiswijk

	10 okt				Amsterdam geeft zich over aan de Pruisen
	6 dec				Laurens Pieter van de Spiegel aangewezen als Raadspensionaris
1788					 C. P. E. Bach † (Componist, 1714-1788)
				 Georgia, Connecticut en Masseurchusetts ondertekenen de grondwet van de V.S. In september wordt New York de hoofdstad	
	15 apr				Engeland, Nederland en Pruisen sluiten vredesverdrag
	13 aug				Pruisen sluit zich aan bij de Nederlands-Engelse alliantie tegen de oorlog tussen Rusland en Zweden
1789	30 apr				 George Washington wordt de eerste president van de V.S.
	14 jul			 De Franse revolutie breekt uit met de val van de Bastille	
1790	11 jan				Statisten and Vonckisten verenigen zich als België
	29 mei			 Rhode Island is de 13e en laatste staat die de grondwet van de V.S. erkent	
	2 dec				Een Oostenrijks leger bezet Brussel
1791					 Mozart †
	4 mrt			 Vermont wordt de 14e staat	
	20 jun			 De Franse koning Louis XVI wordt gevangen genomen	
	20 aug			 De Deen Vitus Jonas Bering ontdekt Alaska	
	1 oct				Willem Frederik trouwt met zijn nicht prinses Frederika Louise Wilhelmina van Pruisen
1792				 Voor het eerst wordt kolengas gebruikt voor verlichting.	
	23 feb			 Een Symphony van Joseph Haydn beleeft zijn premiere	
	1 apr				De Groningse feministe Etta Palm eist het recht tot scheiden op
	21 dec			 Vorming van de 1e republiek in Frankrijk	
1793	9 jan				Willem Frederik richt 2 artilleriebrigades op
	1 feb			 Frankrijk verklaart de oorlog aan Nederland en Engeland	
	11 feb				Het Pruisische leger bezet Venlo
	24 feb				Franse troepen bezetten Breda
	4 mrt				Franse troepen bezetten Geertruidenberg
	19 mei			 Nederland bezet het Franse St. Maarten	
	18 nov			 In Parijs wordt het Louvre geopend	

Laurens Pieter van de Spiegel

1794	16 jun				De grootste korenmolen (De Walvisch) wordt gebouwd
	okt				Franse troepen bezetten 's Hertogenbosch en Venlo
	nov				Franse troepen bezetten Maastricht en Nijmegen
1795	16/18 jan				Franse troepen bezetten Utrecht en Amsterdam. Willem V vlucht via Scheveningen naar Engeland
	5 feb				Zeeland geeft zich over aan Frankrijk
	7 feb				🌊 Willem V accepteert dat Engeland de Nederlandse koloniën overneemt
	5 mrt				In Amsterdam wordt op de Dam de Revolutie gevierd
	29 mrt				🎵 Beethoven debuteert als pianist
	16 mei				Haags Verdrag: De Bataafse Republiek wordt een vazalstaat van Frankrijk
	16 sep				🌊 De Engelsen bezetten Kaapstad

Laatste update 15/5 2013

